

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulimka Sándor.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón az ev. ref. papi háznál,

hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kt.

Néhány szó megyei társadalmi életünkéről.

II.

E lapok f. évi 40-ik számában általános-ságban, s csak áttekintésül, a mint azt a lap szűk tere engedi, megyénk 10 évi kikerekítésé-nek fordulóján, méltattuk közkormányzati szem-pontból azon viszonyokat, melyekért első sor-ban a megye kormányzata -- s másod sorban a megye közönsége, -- mint megyei közképvi-selet felelős.

Megadtuk az indemnítit, közkormányzati dolgokban a közigazgatás fejének, mint a hogy a delegáció országos dolgokban jobb helyett a kevesebb rosszat elfogadja, -- rá mutattunk a megye összetartozandóságának természetes és mesterséges akadályaira, -- de megemlékezé-sünk nem volna teljes, ha a tükröt egy másik szintoly fontos oldalra -- megyei társadalmi életünkre -- ne fordítanók.

Hogy mit értünk a megyei társadalmi élet alatt, hisszük, hogy azzal a ki e sorokat ol-vassa, mindenki tisztába van. De hogy még se akadjon valaki, a ki azt higgye, hogy Szilágy-megyében nem akad jó kompánia, ismeretlen a barátság, vendégszeretet, dinom-dánom, bál, köz-vacsora, banquette s más ördög-pokol, -- azok-nak, kik itt sohasem jártak, a kedvéért megje-gyezzük, hogy e tekintetben az ország egyik megyéje előtt sem hátrálunk.

Ezekhez a dolgokhoz mindennél jobban értünk.

Ma már azonban, midőn az állam csak vesz, -- de nem igen ad, -- a társadalmi élet-nek öntudatos s minden térre kiható céljának kell lennie, s annak eléréséhez a meglevő erők összes felhasználása, s lankadatlan teryszerű, -- összevágó alkalmazása kívánatik.

E társadalmi tevékenységnek ma már min-dent fel kell ölelnie, a mi a szellemi és anyagi előhaladást körünkben lehetővé teszi, s mely te-

vékenység hivatta van magvát képezni a si-kernek, melyel egykor úgy magunk, mint ha-zánk iránti kötelességünk lerovásának zálogá-val számolunk.

Lássuk főbb vonásokban -- odavetőleg -- miben áll a mi társadalmi tevékenységünk.

A kezdeményezéshez sehol sem értenek job-ban a világon, mint nálunk, de a megvalósi-tás, a kivitel, a tovább fejlesztésre már nincs, s ha van, a miénk a legrosszabb érzék!

Osiklandós, fáj -- de igaz.

Lássuk és tapogassuk a sebeket közelebbről, hogy annak gyógyításáról legalább gon-dolkozhassunk.

A megye nevezetesebb pontjain, Zilahon, Sz.-Somlyón, Tasnádon, Krasznán, Sz.-Cseh, Zsi-bón, az olvasó-egyletek -- a ma ugynevezett ka-szinók -- lennének hivatta a szellemi élet gya-rapítására, hol a nagyvilági események figye-lemmel kísérése mellett, fontos kérdések társa-dalmi megbeszélése és megvitatása, s a közér-dekű ügyek előmozdításának eszközei, módoza-tai lennének megjelölendők, mint felkent mű-helyében minden józan és tüdvös törekvésnek, s e helyett a mint mindenki tudja, oda csak leg-enyhábban szólva kártyázni járnak.

Egyesek, a kik olvasni, buvárkodni, vagy pipálni, és a napi helyi híreket kieserélni; avagy mások, kik gescheftelni vagy pláne csak drukkolni mennek oda -- nem köpenyeg -- na vegyék magukra.

Nagy és sokat ígérő lelkesedéssel már két éve mult, hogy a dicső Wesselényi név alatt fajunk, nyelvünk oltalmára megyei kultur egy-letté alakultunk. Mit tettünk ezen harmadfél év alatt? Csak arra szorítottunk, hogy sürgettük a tagsági díjjak befizetését a nélkül, hogy ked-vet csináltunk volna hozzá. Kinek lenne kedve fizetni, mikor mindenki tudja, hogy a nagyne-vű egylet tevékenységében csak arra szorítko-zott, hogy a böösházi lévitának -- vagy legyen valóságos pap is -- ellenmérég gyanánt az éh-haláltól 100 frtot megszavazott, s a kir. tan-

Jertek édeseim kávézzunk!

A házi asszony hangjára meg akadt a szó az ajkakon s a vidám csevegést egy perczre ünne-plyes csend váltotta fel, mit ismét a házi asszony csengő hangja szakasztott meg.

Foglaltatok helyet kedveseim! Te Máli lelkem ide ülj, ez a findzsa erősebben van csinálva, te az erős kávéat szereted. A tiéd Fáni édes nincs elké-szítve, mert tudom, hogy te mindég magad szereted csinálni a kávédat. Ez a hely a tiéd kedves Helenám, éppen gusztusodra van elkészítve, nincs rajta egy csepp pille sem. Ugy, ugy kedveseim foglaltatok helyet. Ha nem elég édes, ott a cukortartó, én csak egy darabocskát tettem mindenikbe. Parancsol-jatok lelkem, itt a kifli, fris, nekem mindig frisset szokott a pék küldeni.

A házi asszony elhallgatott s ő is leült, míg a kávé-s kanalakkal műértőleg felkavargatták a leüle-pedett cukrot, addig mély csend uralkodott, de már alig a harmadik kávé-s kanál után Máli egy ér-zékeny sohajtás után beszélni kezdett:

Szegény Berki Emilné!

Hogyhogy? Miaz? Tudsz valamit Teréztől! szólott egyszerre mind a három ajak s a kávé-s ka-nalak meg állottak s a szemek a kíváncsiság tü-zében ragyogtak.

Szegény Teréz! Ő se hitte még ezelőtt csak két esztendővel is, hogy ilyen sorra jut. Milyen boldog, milyen büszke volt, mikor a szép, a derék Berki Emil megkérte a kezét, hogy ragyogott az

felügyelő ur ő nagyságának 20 frtot bocsátott rendelkezésére, hogy Kolozsvárt a kultur moz-galmak mezején egy odautazással megfigyelje. Szerencsére az adományt mind a kettő elfo-gadta s így az egylet meglehet elégedve, mert nincs több elintézni valója.

A szellemi élet és nyelvművelés tekintet-ben meg kell emlékeznünk és pedig első he-lyen a sz.-somlyói azután a zilahi műkedvelő társulatokról, mert a megye-többi nagyobbacska pontjain is verődnek össze minden 10-ik évben műkedvelők egyes alkalmakra.

A sz.-somlyói műkedvelő-társulatnak a szelle-mi élet lankadatlan fejlesztésén kívül maradandó emléke s mondjuk ki vívmánya a somlyói bár szerény, -- de állandó színházi épület és fel-szerelés. Zilahon is megvolt a jóakarát e tekin-tetben mindég, csakhogy ha a műkedvelők már annyira tudtak menni, hogy egy színpadot építsenek, azt a magistratus azonnal le is bon-tatta. Nem sikerül a kettőnek megállapodásra jutni. Ennek a mozgó színpadnak már hasznát is vitték, mert ha reá unnak a szegény oda-vetődött kóbor színtársulatra -- egyszerűen elbontják alóllok a talapzatot.

Dalárda egy van tudtunk szerint, a me-gyében, Zilahon az iparos dalkör*); hajdan még Bagoson is volt, s a parasztok kottát ismertek, ma már nincs. Haladunk.

Közművelődési, társadalmi életünk utolsó, de igen fontos két tényezőjéről kell még meg-emlékeznünk, melyeknél szintén csak a kezde-ményezés, de nem a fejlesztés előtt emelhetünk kalapot.

Az egyik eszme, s annak kivitele minden szépre fogékony hölgyeinktől indult ki, midőn a szellemi tápot a jótékony-ság magasztos céljával párhuzamosan a fillér és felol-vasó estélyeket, hangversenyeket, s a szellemi élvezetek egyvelegével tarkított közvacsorákat rendezték. Az eszme s a kezdet jó volt -- de

*) Van még egy „A polgári dalkör.“

Szerk.

arcza a boldogságtól az oltár előtt, most . . . alig két éve . . .

Máli kiszámított lassúsággal ismét szürcsölni kezdé kávéját, a többiek lázban voltak a kíváncsi-ságtól, de a ravasz Helena leküzdte kíváncsiságát s látszólag közönyös hangon veté oda:

Tudod lelkem sokat beszél a világ. Berki Emil derék, jó férj, amiért szereti a társaságot, azért nem hanyagolja el a nejét sem!

Nem hanyagolja? -- szólott Máli neki hevülve -- nem szereti, hidd el lelkem nem szereti, hidd egy cseppet sem! Hetekig kimaradozik a háztól, hetekig! Aztán milyen helyeken, milyen társaság-ban dorbézol éjszakánként. A fizetésit elnyeli a kár-tya, otthon a háznál nő a szükség, már nem ad-nak nekik kontóra semmit, mert nem fizetnek soha. A multkor már a mészáros beperelte, a boltos is be akarja s Berki Emil azért mégis csak dorbézol, kártyázik. Azt mondja a férjem, hogy az Elnök ur csak a családját nézi, de már régen elmozdították volna, kompromittálja az egész törvényszéket. Pe-dig ha a hivatalát elveszti elmehetnek koldulni, aztán már gyerek is van, gyönyörű mosolygó arczu kis fiu, azt legalább nézhetné, de nem nézi, a derék, szép Berki Emil hét számra dorbézol, kártyázik. Az a szegény asszony meg csak sir, mindig sir, azt mondják, hogy varr pénzért éjszakákat, hogy meg legyen a minden napi.

Szegény Teréz! sohajták a többiek s hallga-tagon hajták fel az utolsó kortyot a findzsából.

TÁRCZA.

Ősszel.

A hervadást nézve elfogul a lelkem,
S megkönnyezlek édes, szép virágos kertem!
Könnyezlek, siratlak, mély bánattal nézlek,
Szívemben sötét kint, mély fájdalmat érzek!

Lehajtom fejemet hideg két kezembe,
És merengve nézek, távol végtelenbe . . .
Távol végtelenbe, sötét ég aljába,
Ottan hajlik az ég szülém falujára.

S úgy érzem, mintha szellőben, felhőben,
Egy könnyet, sohajtást küldhetnék felőlem.
Egy könnyet, sohajtást, bus izenet helyett:
Megérti jó anyám, fia mit szenvedhet!

Megérti a könyvből, fájó sohajtásból,
Mennyit szenvedhetek ilyen messze, távol,
S a mint eljő az éj: nyugágyába térten,
Leborul s zokogva imádkozik értem! . . .
Hamvai Gyula.

Az első szó.

-- Rajz. --

Irta: Gicezey.

A findzsákban párolgott a kávé. A házi asz-zony kecses mosolylyal ajkain szólott a társaság-hoz, mely csupa női tagokból állott:

elrontottuk. Utoljára már egy közvacsora minden egyes családnak belekerült 7-8 forintjába, s egy szegény fiatal ember alig jött ki egy havi gázsijából, mert muszáj volt nekünk ezt is kiforgatni; ezekből az estélyekből valóságos bálokat, s lukullusi lakomákat csaptunk. Most már ezek is alusznak s aligha felsejkennek.

Szellemi faktor lenne még a két megyei lap, hogy mennyiben oldják meg feladatokat, azt ítélje meg a megye közönsége, de ne feledje, hogy ítéletében önbírálatot kell alkotnia, mert e lapok nemcsak anyagi, de szellemi támogatás tekintetében is rá vannak utalva: A milyen a kép, olyan a tükör.

De térjünk át közgazdasági, hitel s közbiztonsági társadalmi intézményeinkre.

Keletkezésére nézve első, s tevékenységére nézve izmosabb a sz.-somlyó-vidéki gazdasági-egylet, de rivalisul megyei gazdasági-egylet alakult Zilahon, s jöllehet az erők összesítése végett kívánatos lenne a két egylet összecsapása, de az lehetetlen, mert bár az éghajlati terep és talaj viszonyok a természet rende szerint Sz.-Somlyót jelölik ki egy megyei gazdasági-egylet székhelye s a megkívántató kísérleti és tenyésztési üzde-telep felállítására, mint különben is a megye legtermelőbb vidékeinek központját, de ezt a megyeszékhely féltékenysége kizárja, s így van két gazdasági-egyletünk a miknek semmije sincs, kivéve a sz.-somlyói kender-áztatót, melybe a vizet kártyussal merik, s egy kibérelt kert, melyben egy néhány-száz mindenfélekep nevelt csemeték diszlenek.

Takarék pénztárunk van elég — talán még sok is — mert nagyon drágák. Azt se kérdjük, hogy adják a pénzt, csak adjanak, mert szükségünk van reá. A népbankokat csak hiréből ismerjük, de nem akarjuk tudni, hogy a kis hiteleknel az önségélynek nincs üdvösebb eszköze.

Borunk és gyümölcsünk minőség és mennyiségre nézve tekintélyes de kivált az utóbbit mai napig sem tudtuk piaczképossé tenni s e tekintetben a legkedvezőbb alkalmat, — a legjobb anyag birtokában — az idei országos kiállítást sem használtuk fel. Boreladási szövetkezetiünk csak egy van, primitív mert csak egyszerű ballai földmivesek csinálták, de említésre azért méltó, hogy létezik és nemcsak tervezve van, mint a nagyszabásu megyei pince-egylet.

Vagyonbiztonsági intézményünk a tűzoltóság, életrevaló alapon a megyében csak Szilágy-Somlyón van szervezve, s tudunkkal a megyében, leszámítva a zilahi főparancsnok Zachariás János urat — szervezett tűzoltóság nincs.

Az előadottakban jóformán kimutattuk,

.... A kávék kanalak nyugodtan pihennek az üres csészékben, a székek mozdulnak;

Köszönjük lelkem a kávé!

A házi asszony kecsesen mosolyogva billenti meg főkötös fejét:

Csókoklak édeseim!

* * *

Szegény Teréz!

... A kis szoba mély csendjét az óra ütése zavarja meg. Tíz óra. Künn pokoli sötét van, sűrű hideg eső csapkodja az ablakot, bent a kis szobában ég a lámpa s a kis bölcső fejénél ül Berki Emilné. A bölcsőben fekvő göndör fürtű, kövér arczu kis fiucska nyughatatlan, néha-néha fel sir álmában, az anyja lábával rengeti a lágyan ringó bölcsőt míg finom fehér ujjával sebessen öltöget.

Szegény Teréz! szegény nő de szenved, de halvány, gyönyörű kék szemei be vannak esve és sötét karikat gyűrűzik. A sok álmatlanság, a sok sirás, a szenvedés lassan-lassan emészti crejét.

A férj, a derék, szép Berki Emil, a forrón, az annyi odaadással szeretett férj, ki tudja hol van? dorbézol, kártyázik, s míg a szegény szenvedő asszony kinos munkával küzd a mindennapiért, addig a festett arczu nők, romlott szívű nők társaságában szórja el összes keresményét.

És ez így tart már hosszú-hosszu idő óta, s mikor lesz vége csak a mindenható isten tudja.

A nő, a feleség, az anya szenved, véghetetlenül szenved, de nem panaszkodik, még sirni is csak ilyenkor sir, mikor az a rossz ember nem látja, hisz ő most is szereti, szereti ép úgy, mint az első pillanatban még jobban, hiszen apja az ő egyetlen boldogságának gyermekének. Nemhogy kárhozná azt a rossz embert, a ki feldulta boldogságát, de még menti, s oíy jól esik szívének, hogy talál mentséget számára.

Érzem, tudom azt sugja szívem is, hogy Emil szeret, még most is szeret! De gonosz, irigy emberek meg vakították szemeit, meg szédítették esztét, mérget csepegtettek lelkébe. De vissza fordul ő még

hogy társadalmi téren mivel birunk, s azt hisszük, az olvasónak könnyű lesz kitalálni, hogy miként kellene azokat birnunk, s miket kellene még azokhoz szereznünk s vállvetve megteremtünk.

Ki fogjuk-e javítani valaha már a meglévőket s fogjuk-e tovább fejleszteni helyes irányban? s fogjuk-e pótolni valaha már a hiányokat?

Vagy mint a Hohenstaufoknak meg van a magok Barbaroszája, nekünk is meg van a mi Wesselényink s azt várjuk, hogy felébredjen?

Ha felébred, mit fog rólunk mondani? ...

Megyei.

Fővárosi levél.

Budapest, 1885. nov. 7.

Elhangzott a trónörökös ajkáról a megszűnt országos kiállítás fölött a requiescant, melynél szebbet halotti tetemnél még nem mondtak. A kiállítást búcsúztatva éltette az imádott hazát, mely szavakra az érdemekben megöszült miniszter nem tudva illemszabta korlátok közé szorítani a kitörő érzést, könnyező szemekkel csókolta meg kezét Magyarország jövődöbeli királyának. S miután ma már megszoktunk mindent a nevetséges oldaláról fogni fel, a jó közönség a lélek emelő pillanatot kedélyesen ... megmosolyogta. Hát hiszen van is azon nevetni való akkor, mikor a kézesők olyan filiszteres valami. Tehát az aranjesi szép napoknak vége ... vége. A tér, melyen pár nappal ezelőtt még szétekintve a legtisztább hazafias önértzet dagasztotta a kebleket, ma már mindenütt az enyészetet s a rombolás megtestesült eszméjét tünteti föl. A hol forrt, pezsgett az élet, az életkedv s vidámság zaja kellemes zsongásként érintette a füleket, ott most egykedvű tót napszamosok kalapácsainak egyhangu tik-takja s a tárgoncák kellemetlen nyikorgása hallzik csak, s a megszámlálhatatlan vendéglők s csárdák kéményeinek hívogatóan gomolygó füstfelhőskék helyett legfönnebb egy-egy magát elunt munkafelvigázó pöfékeli makrájából a „ferenczvárosit.“ Hjah, semmi sem örök a nap alatt, mikép azt jó régen és mély bölcsességgel a komáromi fazakas is megmondotta. Nem csekély jelentőségű mozzanata a politikai életnek a kormányelnök 10 éves jubileuma, mely e hó 4-én lett volna megtartandó, ha a delegatusok respectálták volna e nagy napot. Így azonban a szokásos ünnepélyességek akkorra lettek elhalasztva, mikor az ősz generális hívei táborában fog időzni. Hazai lapjaink mindenike, s a német lapok nagy része vezércikkekben foglalkozik ez alkalommal Tisza Kálmánnal, s ha a magasztalások nem mindenikben vannak egyformán alkalmazva, abban egyetértének mindnyájan, hogy Tisza ez időszerint a legnagyobb állam férfiak egyike ... Ha pedig már a jubileum forog szőnyegen, ne feledkezzünk meg a jó pincézerekről sem. Ezek a derék gyerekek úgy 50 évvel ezelőtt alakítottak valami pinceszé-egyletet, s ez egylet a dőlt és működésének 50-dik évében nagyszabásu ünnepélyt rendeztek gyászisteni tisztelettel, tánczczal, diszoklevéllel stb. Hogy ez egylet czelja miben áll, azt igen kevesen tudják, talán maguk az alapítók sem voltak vele egészen tisztában. Én részemről csak onnan sejtettem, hogy kell létezni egy minden pinczért összekötő kapocsa-

mi hozzánk, megint a miénk lesz ő egészen s mi ismét boldogok leszünk végtelenül.

Egy görösös sohaj szakadt el kebléből, halvány arczát két kezébe rejté, fejét lehajtá az asztalra s megeredtek könnyei.

Mire kiapadtak könnyei s felrezzent a kinos álmódzából az óramutató tul haladt éjfelen. A kis gyerek ismét megmozdult, a bölcsőben, lábával ringatta a bölcsőt s ismét hozzá fogott a varáshoz.

Megvárom míg haza jön, hátha így lát meg könnyekkel szemeimben, megtörve a sorvasztó munkában kisírt szemekkel, lankadt tagokkal, megesisik a szíve rajtam, mert tudom, érzem, hogy még most is szeret.

A gondolatnál szokatlan fény csillogott fel szemekben s a tú kétszeres sebességgel mozgott ujjai között.

Az idő telt a hajnal az ablakra veté pirkodó fényét. A kis fiucska felsírt a bölcsőben s kinyitotta kék szemeit. Teréz felvette a kicsit ölébe s az mihelyt anyja karján volt úgy mosolygott kicsiny piros ajkaival, apró kezeivel repdesett anyja felé s ajkai érthetlen szavakat gyügyögtek.

Az anya arczán, azon szenvedő, bánatos, halvány arcon kigyultak a boldogság rózsái, nem látzott azon bánat, szenvedés csak a kimondhatatlan szeretet. A kis fiu nevetett, gyügyögött, repdesett gömbölyű kezeivel. Az anya túláradt boldogsággal feleltetett gyermeke gyügyögéseire s a kis fiu olyan okosan emelte anyjára kék szemeit s az anya boldog mosolylyal ajkain tanitgatta a kis fiát az első szóra:

Mondjad ki aranyom: apa.

A kis fiu nevetett, repdesett kezeivel s úgy utánna gyügyögte:

Apa, papa.

Ugy kis fiam, gyügyögöm s elborította csókkal azt a kis piros, gömbölyű arcot.

...Ekkor lépett be Berki Emil. Szeme zavart, arcza sápadt, öltözete rendetlen. E szokatlan jelettől mereven áll meg a szoba közepén.

A kis fiu oda fordítja szöke fürtös fejét apja felé

nnk, mert a pörköltöt vak következetességgel minden időben és minden étlapon „börgölt“-nek írjt. No de talán jobb jobb erkölcsöket sajátitanék el Jean és Szam urak is, ha a trónörökös könyvéből megtanulják ismerni Magyarországot. E monumentalis mű az előhadás legszebb stadiumában van. A munkatársak között az uralkodóház nem egy tagján kívül együtt vannak az irodalom és művészet előharczósai, s az előfizetési felhívásokban közölt nagy nevek teljes garantiát nyújtanak arra nézve, hogy a magyar könyvpiacon ily nagyszabásu s minden ízében sikerült mű még nem jelent meg.

És most egy kis elégikus hangulatot kérek. Hallottak estéje a szokott gyászos ünnepélyesség volt az idén is. Elhunyt jeleseink sírját felkeresték különösen az ifjuság, mely gyászbeszéddel s gyönyörű koszorúkkal rőtta le a kegyelet adóját, úgy egyesek is, s a sírkertek megkapó látványt nyújtottak. Az Eszterházy család is gyászol, egy igen szép kort ért oszlopát vesztette el Eszterházy Miklósbán. kiről miot vonást emlitik fel a lapok, hogy szertelen göggyével sirba kergette tulajdon fiát. „Nyugodjék békében.“ Beköszöntött a hangversenyek évádja is Walter Gusztáv kamara énekes e hó 6-án tartott s minden tekintetben sikerült concertet, s ugyancsak e hó 24-én körünkben üdvözölhetjük a világhírű svéd csalogányt Nilson Krisztinát is. Az őszi kiállítás is megnyílt a műcsarnokban s a mi nem épen örvendetes jelenség, jobbára francia festők műveivel. Ezzel szemben ugyan némi kis elégtételünkre szolgálhat az, hogy a magyar színmű írók kezdenek tért hódítani a bécsi Burgban, a mennyiben legközelebb színre került Dóczy „Utolsó szerelme,“ és pedig nem csekély színpadi sikerrel. Még valami örvendetes: Isten dicsőségére az „Ördög Pilulái“ a végsőkön van, elhunytát minden estén várhatni.

Hargittay.

Vidéki levél.

Mottó: „Romlott szív és romlott elme,
Kit hazája hó szerelme:
Szép tettekre nem hevít!“

Egy éve mult, hogy a krasznai szolgabírói járás tanítókara összejeött üdvözölni szeretet tanfelügyelőjét. Egy év! a természetnek egy percz, az emberi életben mily hosszú idő. Mennyi mindent lehet egy év alatt végezni ott: hol meg van az erő, munkakedv és akarat! Egy évi munkálkodásról jöttek folyó hó 2-án és 3-án a nemzet napszamosai számot adni a Mesternek.

Milyen volt az eredmény?

Alább elmondom!

Tanfelügyelő ur ő nagysága az egybegyűlt tanítókart üdvözölte, örvendett, hogy frissült erőben lát-hatja őket s egész reménnyel, bizalommal hiszi, hogy e frissült erőt a tanoda falai közé is beviszik, növendékeit a munkaságra serkentve, a hazának hű támaszul növelik föl. Lelkökre kötő a honszerelmet.

Nagyon helyesen volt ez!

Mert talán nincs senkinek annyi alkalma a haza szeretet magvait elhinteni, mint a tanítónak. És a jutalom anyagilag vajmi kevés, gyanúsításban vajmi bővéses! És különösen a román tanítóknál. A krasznai járás tanítóikara pedig legnagyobb részben román. Ma, mondom ma, midőn a nemzetiségi surlódások oly nagy mérveket kezdenek öltetni, megýenktől kezdve Erdély-

nevet piros ajkaival, repdes gömbölyű kezecskéivel s kedvesen gyügyögi azt az első szót:

Apa apapa.

Berki Emilnek oda tapadt a tekintete, a zavart szemekben egy ismeretlen tűz csillámlik meg. Egy pillanat, oda rohan s át karolja két karjával a gyermeket édes anyjával együtt s szeméből megerednek — a boldogság könnyüi.

A kis gyermek repdes, gyügyög: Apa, apa s két kis kacsójával bele ragad apja dus hajába s nevetve jól megránczigálja.

Berki Emilnek minden büneiért ez volt egyetlen büntetése.

Az az első szó vissza adta a nőnek a férjet, a kis mosolyó gyerekek az apát és mindnyájoknak a boldogságot.

* * *

... Párolog a kávé a findzsákban, most Málinál gyűlt össze a vidám társaság. Alig szürcsöltek egy pár kanálkával a ravasz Helena mindjárt rá gyújtott a beszédre.

Képzeltétek kívül találkoztam tegnap a séta téren.

Kivel, kivel? beszélj édesem, sipított minden torok egyszerre.

Berki Emil sétált nejjével s ott tanitgatták a kis fiokat jární úgy meg-meg nevettek mikor a kis moszat nagyokat botorkázott apró lábaival. Nem is képzelitek milyen jól néz ki Teréz. elegáns ruha volt rajta, fején szép uj kalap, szeme ragyog, arcza piros egészen megfiatalodott.

Nem állhattam meg, hogy meg ne szólítsam: Hogy vagy kedves Teréz?

Hál istennek lelkem mi nagyon-nagyon jól vagyunk!

Higyjétek el lelkeim nem is képzelitek: olyan szép volt és olyan boldog.

Igazán? szólott a két nő, csak Máli a házi asszony szürcsölgette fanyar képpel, szótlanul kávéját.

nek déli határáig, nincs senki, ki jobban ellensúlyozhatna azt, s annak káros voltáról a népet meggyőzhethetné, mint éppen a tanító. Ő érintkezik közvetlen a néppel, ösmeri a gondolkodás eselekvési módját; ő tudja, hogy miáltal lehet leginkább a netáni izgatók ellen megóvni a népet.

Hisszük és hiszem, hogy nem csak e járás, de e megye román tanítóikara meg van arról győződve szívből, hogy ez izgatás, az ő vezetésükre bizott román népnek nem hogy csak valamit is használna, de lehető legnagyobb mérvben árthat.

Elvárjuk tőlük, mint erkölcsi testülettől is, hogy ha megyénkire is kivetnék hálójukat a kenyérkeresetből mételevőzők, ők leendeknek első; kik tiltakozó szavukat mind a népnél, mind a hatóságnál fölemelik. Ha ily szellemben fognak működni, úgy méltóvá teszik önmagukat azon névre, melyet viselnek: néptanító.

Az idej statitkai adatokból is örömmel vesszük tudomásul ama szép eredményt, melyet a tanítóikar fölmutatott. Örömmel látjuk, hogy nincs román község, melyben hazánk zengzetes nyelvét, — ha még ma más nem is, — de a tanköteles gyermek bírja úgy, ahogy az egymás közötti ösmeretkór csak megengedi. Minden kezdet nehéz!

Biztosíték szép nyelvünk fölvirágzására továbbá az, hogy e járás román tanítói kivétel nélkül bírák nyelvünket és képesítették belőle.

De ugyanekkor említés nélkül nem hagyhatom azt fenn, hogy ily képesített egyén hogyan élhet meg 100 forint évi jövedelemből — hol van itt a fáradság, állás összhangzatos díjazása? — pedig ez meg van!

Elszomorodott szívvel hallgatta az ember, midőn a S. gör. cath. tanító jövedelmét bevallva mondá: fizetésem száz forint. Természetben? Semmi!

De hogyan lehet ez? Ugy kérem — felelé — hogy eddig kétszáz volt, de az egyházközség megtadadá és száz forintra reducalta.

De miért nem tett jelentést? Totten az egyházi hatóság előtt, de ott elutasítottam.*)

Kell-e hozzá commentár?!

De hiszük, hogy a szamos-ujvári püspök ur ő méltósága, ha erről tudomást veend — már eddig is vennie kellett volna — rögtön intézkedni fog a visszás állapot megszüntetéséről.

Különbö bizzunk ő nagysága a tanfelügyelő ur erélyességébe, ki tanítóinak ügyét mindenkor önmagáénak ösmeri, hogy a szükséges lépést ez íránt megteendi.

Az adatok bevallása és összeállítás után tanfelügyelő ur ő nagysága meleg szavakban bucsuzott el az egybegyült tanítók és községi előljáróktól, kölcsönös egyetértésre és munkálkodásra buzdítva őket, hogy jövőben ismét megrakodtan, mint a fáradhatatlan méh találkozzanak!

Isten éltesse soká megyénk érdemekben gazdag tanfelügyelőjét!

Kraszna, 1885. nov. 8.

Bús magyar.

Különfélék.

* **Lapunk mindazon** szives megrendelőit, a kik a folyó év valamelyik negyedéről hátralékban vannak, felkérjük, sziveskedjenek tartozásaikat t. Virág Lajos urhoz (városház, főjegyzői iroda) lehető rövid idő alatt beküldeni, hogy kötelezettségeinknek mi is eleget tehesünk. Szerk.

* **A cultur-egylet javára** tervezett hangverseny és szineladás, melynek változatos programja s különben a báró Bánffy György jeles zene költőnek közreműködése olyan nagy élvezetet ígér a f. hó 22-én (vasárnap) okvetlenül meg fog tartatni. A programot már lapunk egyik száma hozta s ez uttal csak annyit jegyzünk meg, hogy mint hírlik vidékről is számos vendügnök leend, miért is annak idején igyekezék ki-kimielőbb megszo-ott helyére a jegyet kellő időben megváltani.

* **Vasutunk ügye** örvendetes előhaladást nyert a közmunka és közlekedésügyi magyar miniszteriumnak 28860. sz. a. kelt s megyénk főispánjához intézett leiratában. Erdemlegesen fogunk annak idejében szólni s most csak a következőket kívánjuk jelezni. Mindekelőtt jelzi a fenn tisztelt leirat hogy: „a tervezett vonal közigazgatási bejárata az engedélyezési tárgyalás előtt megtartandó.” Továbbá kimondja a miniszteri leirat, hogy: „a vonalvezetése általában megfelelő, — s erre nézve szakközgeim jelentése alapján megjegyzem még, hogy Sz.-Somlyó város községe a helyi szemle alkalmával azon kérelmét adta elő hogy a szárnyvonal végálmóása, mely nagyon távol van a várostól, Csehi köztég határában van terve a város területén helyezettessék el. Ezen kérelmet lehetőleg teljesítendőnek találván, felhívom méltóságodat, hogy a részlettervek kidolgozásánál arra legyen tekintettel.” — A mint legbiztosabb kutforrásból értesülünk, a részlettervek már f. hó 20-án fel lesznek a magas miniszteriumhoz terjesztve s ennek folytán azon biztos kilátásunk van, hogy a közigazgatási bejárás már f. évi decz. elején megfog történni s ennek alapján az engedély okmányt ez év decz. folyamán multhatatlanul megfogjuk nyervehetni és így a kiépítés megkezdhetőének idejét az 1886-ik év tavasz felitáráról előadni nem kell. Ennyit kóstolónl; mert az ügy érdemleges megbeszélését legközelebből megint felvinni hírlapírói tisztüinknek fogjuk tartani.

*) Nem szeretjük a könnyű gyanusítást s éppen azért ez utolsó sort csak azért nem töröltük, mert hiszük, hogy az illetékes hatóság részéről megnyugtató felvilágosítást nyerünk! Szerk.

* **A rendőrség figyelmébe.** Jó és aránylag sok borkunk termett. Ennek természetesen következménye a zugkorcsmák megsokasodása és a kocsisbálok. Sajnosan észleltük, hogy ez úgy a rendőrségnek kellő ellenőrzésére nem talál. Lapunk terét nem tartjuk éppen a szomszói nyomorúságok nyilvánosságra hozatalára indított vállalatnak, de figyelmeztetjük a rendőrséget, hogy ha nem tudja a „razzia” szó jelentőségét, mi meg tudni fogunk rámutatni azon helyekre, a hol a cseléség a gazdaközönség nagy hátramaradására nem képes meggátolni az éjjeli tivornyákat s azon drága pénzén fizetett cselédek hazakergetését, a kik a bekövetkező munkanapon hasznavehetlenné válnak. Nem bekiűdetett, hanem magunk éreztük sajnos következményeit.

* **Jaj a nőtléneknek!** Ha nőülni nem akarnak: fizessenek adót, törlesszék le a deficitet. Mert fájdalom, házasságra kényszeríteni senkit sem lehet, de adózásra igen. A nőtlennül maradt férfiak nem teljesít egyik legfőbb társadalmi kötelességet: nem alapít családot. Franciaországban három millió nő marad hajadon — mondja a „Figaró” — mert hát ne tessék megjájdni magyar férfiaknak, a francia nőtlenekről van szó. — A családalapítás — ugymond a nevezett lap — ép olyan kötelesség, mint a katonáskodás. A katonai szolgálattól 1500 frank lefizetésével meg lehet szabadulni. Ilyesféle bírságot, fokozatos évi adót, a 40-ik évtől a 69-ig ajánl a lap kivettetni a nőtlénekre. Ez bőven fedezné az államháztartás deficitjét.

* **Meghívó.** A „Szilágymegyei Wesselényi-egylet” központi igazgató választmánya f. hó 19-én d. u. 4 órakor az alispáni irodában gyűlést tart, a melyben való részvételre a t. választmányi tagokat a tárgyak fontossága indokából kérem, azon hozzáadással, hogy külön meghívó szétküldetni nem fog. Főbb tárgyak: 1) az „Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület” átirata egyesülés tárgyában; 2) az 1885. évi költségvetés összhállása. Zilahon, 1885. nov. 10-én Szikszai Lajos, egyt. alelnök.

* **A korai felkelés.** Korán felkelni legtöbb ember nem szeret. Milliő ama kifogások száma, melyek a végre találtattak fel, hogy a felkelés időpontja egy órácskával elhalasztassék. Pedig igazán csak egy elhatározás kell a korai felkeléshez. Sok jó előnye van ennek. Jó egészséget és jó kedvet okoz és igen sok időt nyer vele az ember, a mi pedig — ha jól töltjük, — pénz. Ha 8 óra helyett 7 órakor kelünk, ez 40 esztendő alatt 29,000 óra nyereség. Roppant sok idő ez. Öt évre kerül belőle minden napra 8 óra. Korán reggel a lélek is frisebb és fogékonyabb. És különösen tavasszal és nyáron mily egészséges a korai levegő. Jó közmondás: „ki korán kel, aranyat lel.”

* **„Csösz-gyenerális.”** A nép tudvalevőleg nagyon leányes abban, hogy dolgokat és személyeket „saját nevükön” nevezzen meg. Így nevezték el a geologusokat „föld-kóstolók”-nak, az orvosokat „méregkeverők”-nek, a fiskálisokat „embarnyuzók”-nak stb. Legújában a bedegi községhez a előtt egy kocsis és egy barátja közt a következő párbeszéd folyt: „Hová mégy pajti?” — „Tamásiba!” — „Kit vizáel?” — „Tudja a manó, tán valamiféle csöszgyeneralist!” S ezóta Bedegen és Tamásiban nem is hívják másként — a faiskolafelügyelőt.

* **Az ujonnan felállított** krasznai állami vegyes népiskolának ünnepélyes megnyitása e hó 15-én délelőtt leend. E szervezett népiskolában tanítók és tanítónőül kinevezettek: Viski Anna kisasszony, Zoványi Lajos és Nagy Albert.

* **A kender mint phyloxera ellenes szer.** Bizonyos Ruffat L. „salhatatlan” szert talált föl, melylyel a fillokxerát kiirthatni. A művelet abban áll, hogy a kendernek még zöld részeivel, melyek a szár letörése után a földben maradnak, a szőlőtőtet megrágyázzák s azonkívül minden szőlőtő gyökerei közelébe 1.5—2 kg. porladt meszet tesznek. Ruffat azt állítja, hogy a fillokszera annyira ki nem állhatja a szagot, melyet a rothadó kender terjeszt, hogy — kivándorol. Francia lapok siettek e hírt átvenni s minél szélesebb körökben terjeszteni. Furcsának elég furcsa.

* **A dohány magereje.** Ha a magtok külső boricája megbarnult és száraz lett, jele, hogy a mag már megért, tehát azon sorrendben, a mint megbarnulnak, késsel vagy ollóval le kell szedni és jó, ha a tokkal együtt vázsonzacskóba rakjuk; így nagyon jól eláll, mert ha az érett tokot tovább is a tövén hagyjuk, tul-érik, felpattogzik, és a magot elhullatjn; nedves és hatalmas időben nem tanácsos a magot szedni, csak tiszta, száraz időben kell azokat gyűjteni. Egy ép, erőteljes növényről 20—30 gramm magot lehet nyerni. Az egészséges mag egyzinű, nagyságára is egyformának, továbbá szagtalanak, súlyosnak és fényesnek kell lenni.

* **Hadi szolgálati kedvezmény** az építő iparosok téli tanfolyamának tanulói számára. A m. kir. honvédelmi miniszterium közbenjárása folytán a budapesti állami közép-ipartanodában az építő iparosok számára rendezett téli tanfolyam tanulói, ha még e tanfolyam tartama alatt soroztatnak be, a hadi szolgálat megkezdését tanulmányaik bevégezése utánra halaszthatják. Ezen tanfolyamra a beiratások még november hó 9-ik napjáig tartatnak; bővebb felvilágosítást nyerhetni a budapesti állami közép-ipartanoda igazgatóságánál (VIII. kerület Főherczeg-Sándortér 4-ik szám.)

* **A földadó.** Az országos cataster-földadó-bizottság a magyar korona országaiban az összes földbirtoknak tiszta jövedelmét végelegesen 151.827.531 frtra vette föl, amiből az 1881. XLII. t. cz. értelmében ármontási költségre levonandó 5.575.285 frt ugy, hogy az összeg, a melynek alapján a földadó kivetendő 149.252.246 forintban állapítható meg. Eredetileg az országos bizottság a tiszta jövedelmet 155.812.326 forintra vette fel, a mely összegből azután az egyes becselési kerületekből beérkezett egyéni felszámolások következtében összesen 3.56% azaz 3.984.795 frt vonatott le. Megemlítjük még, hogy az új kataszter szerint összesen 53.469.076 hold becsültetett meg, ugy, hogy átlag egy holdra 5 frt 84 kr, illetőleg 2 frt 73 kr tiszta jövedelem, legtöbb pedig a szegedi kerületre vettettett ki u. m. holdanként 5 frt 95 kr; a legkisebb a kolozvári területre 85 kr.

Tarkaságok. Nem hisz a csodákban. János, a ki felvilágosultságát szereti fitogtatni, így szól a tisztelendő urhoz: Nem hiszek ugyan a csodákban, de azért mégis szeretném tudni, micsoda az. Nem magyarázná meg a tisztelendő ur? Szivesen, fordulj csak meg. János engedelmeskedik s a tisztelendő ur, miután jól végig huzott rajta botjával, kérdezé: megérezted? De meg ám! No látod, az lett volna a csuda, ha nem érzed! — A mai gyermekek. Két kis leány játszik a sétatérén. Hirtelen az idősebb e kérdést intézte a fiatalabb leánykához: Mit csinál a ta apád? Mindent a mit a mama akar, hangzik a találó válasz. — Felült. Hallom, hogy megnősülsz. Szerencsét kívánok, hogy valahára leráztad magadról azt a vén csoroszlyát. Kit értesz ez alatt? Régi kedvesedet B. asszonyt. Hiszen épen őt veszem nőül!

* **A körmökről.** Egy tudós szerint a körmök alakjáról bárkinek jellemét felismeri. Hosszu, keskeny körmök fantaziára, művészi és költői hajlamra, de egyuttal restségre mutatnak. A hosszú és lapos ész, józan illetőséget, komoly gondolkozásmódot árulnak el, a széles rövid körmök macska és veszekedő természetéről tanuskodnak; a kinek körmei igen pirosak, az egészséges vidám és nagylelkű, a karom alakú hajlott köröm kegyetlenséget, a lágy vékony köröm testi és lelki gyengeséget mutat, míg ez igen rövid, husig leharapdált köröm érzékiséget, ostobaságot árul el. Természetesen — kivétel is van elég!

A zeller eltartására egy amerikai gazda a következő egyszerű módot ajánlja: Csináljunk künn a szabadban egy meleg védett helyen egy 4—6 hüvelyk magasságu földtöltést, ugy, hogy a víz ne állhasson meg rajta és ebbe vetjük bele a zellereket egészen egymástól 6—9 küvelyknyire lévő sorokban. Az egyes sorokban a zellerek szorosan egymás mellett legyenek. A tél közeledtével fedjük be a zellereket deszkákkal és szalmával, vagyis más rossz hővezető anyagokkal. Így tavasszal igen jól el lehet tartani bármily mennyiségű zellert.

Irodalom.

* **„Apró Emberek”** című könyvemre már eddig elé oly szép számmal történtek előjegyzések, hogy művetem immár szedés alá bocsátottam; ugyanazért kérem mindazokat, kik még előjegyezni szándékoznak, miszerint ebbeli szándékukat velem (a vidékről levelezőlap útján) mielőbb közölni sziveskedjenek, hogy a nyomtatandó példányok íránt rendelkezhessek; nemkülönben a t. gyűjtőket is kérem ivatek mielőbbi beküldésére. Sz.-Somlyó, 1885. november 10. Hulimka Sándor.

— **A „Képes Családi Lapok”** 7. szám tartalma: A banda gyereke. (Elbeszélés, folytatása.) Tóth Józseftől. Báiban. (Költemény.) Gáspár Imrétől. Késő. (Elbeszélés.) Kovács Istvántól. A kiállítás végén. (Tárca) Yancsától. Háromszor menyasszony. (Elbeszélés folytatása.) Mészáros Istvántól. A legiszonyubb betegség. (A veszettségéről.) Kis Dokortól. A fecske és a lányka. (Költemény.) Bencsik Ferencztől. A boszorkány. (Theuirt André regénye, folytatás.) Képmagyarázat. Mindenféle. Képeink: Vasutépítés egy amerikai őserdőben. Az oroszlan ketreceze előtt. Napoleon azareolei hidon. Moszkva égése. A lipseai csata. Melléklet: („A szobor titka.” Regény Tábori Róberttől.) 97.—112. oldal — A horitéken: Heti naptár. — Sakk-talány. — Számrejtvény. — Megfejtések. — Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Jutalnak — Kiadótalati értéktetés. — A szerkesztő postája. — Orvosi posta. — Hirdetések. — Előfizethetni: Méhner Vilmosnál, Bpest, IV. ker. papnövelde uteza 8. sz. Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

— **Előfizetési felhívás.** „Hangok az ifjusághól.” Jakab Ödön összes költeményei. Az újabb költő-nemzedéknek kevés oly tagja van, ki a művelt magyar közönség osztatlan tetszését oly méltán érdemelte volna meg, mint Jakab Ödön. Alig tíz éve, hogy első költeményével a nyilvánosság elé lépett, s azóta ugy az irodalmi körök, mint a költészet igaz barátjai nem közönséges érdeklődéssel kísérik a fiatal költő működését. Jakab Ödön nem tartozik ama költők közé, kik írának derűre, borura, ő csak akkor ragad lantot kezébe, ha benső ihlete sarkalja, jobban mondva: kényszeríti rá. Ilyennek ismerik őt azok, akik hozzá közelebb állanak, s hogy így van ez és nem másként, fényesen bizonyítják költeményei. Nem egyszerre bár, de aránylag rövid időn hódította meg a közönséget. Meghódította első sorban lyrai költeményeivel s mikor meggyőzte a legszigorubb kritikuskokat is, hogy mint lyrikus az első közt van helye, csakhamar mint epikus költő szerzett elismerést fényes tehetségének. Később mint rajzoló mutatta meg a „Székely História”-ban, hogy nemcsak a költő formának, de a prózának is mestere. A „Székely História” megjelentével csak fokozódott az érdeklődés a fiatal költő íránt, ki bármit ír: költő marad. Valóban, a magyar irodalomnak és közönségnek nem közönséges szolgálatot véltém tenni, midőn egy Pátfi, Vörösmarty, Tompa műveinek teljes kiadása mellett, az újabb költő nemzedéket sem mellőzve, Jakab Ödön összes eddig írt költeményeinek a kiadására vállalkoztam. Bizom a művelt magyar közönségben, hogy teljes méltánylásra talál abbéli törekvésem, s hogy a költő neve által biztosított erkölcsi siker mellett nem marad el az anyagi siker sem. „Hangok az ifjusághól” lesz a címe a tartalomhoz méltó megjelenésű könyvnek, magában foglalván a költőnek kezdettől fogva idáig írt költeményeit. A kötet két részre oszlik. Az első rész lyrai költeményeket, a második rész elbeszélő költeményeket tartalmaz. s az egész könyv 20 ívre fog terjedni. Talán fölösleges is mondanom, — eddigi kiadványaim fölmentenek attól, — hogy a könyvnek külső kiállítása is méltó lesz a költő örökbecsű műveihöz. Mindazonáltal a 20 ívre terjedő kötet ára füve csak 1 frt 60 kr, pompás díszkötésben aranymentéssel 2 frt 80 kr. Gyűjtőknek 10 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálók. Hazafuini üdvözléttel Méhner Vilmos, Budapest. IV. kerület. papnövelde-uteza 8. sz.

— **Az Egyetemes Regénytár.** Singer és Wolfner budapesti kiadók e kitűnő vállalatát, mely fennállásának rövid ideje alatt országos hírnevet szerzett és szinte példátlan nagy keletet ért el, ép most becsátotta ki a negyedik kötetét. Ha az első 2 kötet a nagynevű Ohnet Györgynek legújabb művét, a Bányát, a harmadik pedig a legkedveltebb magyar elbeszélők egyikének, Mikszáth Kálmánnak az összes kritika által jelesnek elismert elbeszélését „A lohinaí fű” ezúttal közölte, a negyedik kötetben az angol regényirodalom egyik legfényesebb tehetségével, a nem régen elhunyt Hugh Conwayval ismerkedünk meg, kinek ezen utolsó eredetiben is csak most megjelent regényének magyar fordításával a kiadók minden más idegen nyelvű kiadást megelőztek s kinek művei Angliában és Amerikában tényleg a legolvasottabbak. Conway mindig érdekesebben tudja megválasztani tárgyát, lélektani alapon nyugvó jellemzéseit tökéletesen, mesészővése érdekfeszítő, előadása egyszerű, nemes, melyben a megkapó emelkedettség könnyeken átesillanó humorral váltakozik. A „Beatrice Házassága”-ban, melynek az előtűnk levő kötet az első részét tartalmazza, a jeles író eme tulajdoni fokozatban mélyben találhatók föl. A Talbert testvérek humoros alakjai egy Dickens tollára volna méltók. Beatrice, a fényalak, s mellette a fegyverből kiszabadult Hervey sötét visszatartó alakja, Mrs. Miller, az önfeláldozó hű lélek, Mr. Mordle a szerelmes fiatal anglikánus lelkész, mind oly tökéletesen megrajzolt jellemek, melyek a rendkívül érdekes mese nélkül is méltán elégitűnk ki az olvasót. A ki e kötet olvasásába bele kezd, le nem teheti, míg végére nem ért, s ha elolvasta, alig várja a másodikat. Hisszük, hogy a derék kiadók e mű kibocsátásával csak emelni fogják vállalatuknak méltó kedveltségét. A regény második és befejező kötete legközelebb fog megjelenni. Egy-egy díszes kiállítású pirosvászon kötet ára 50 kr.

— **Előfizetési felhívás** a „Harmonia” zeneműkiadó és első hazai zongoragyár részvénytársulat által kiadott „Általános zenetörténet” írta id. Ábrányi Kornél m. kir. orsz. zeneakadémiai tanár és „Öszhangzattan” írta Benkő Henrik nemz. zenedei tanár, ezimű művekre, melyek a m. kir. orsz. zeneakadémiában és a nemz. zenedében rendes tankönyvvül vannak elfogadva. Midőn alulírott „Zeneműkiadó-részvénytársulat”, tekintettel hazai zenetankönyv irodalmunk szűkösségére a fentemlített nagyszabású tankönyvek kiadására magát elhatározta, — mellékkörülmények és számbavehető tényezők összevetése mellett is jól tudta, hogy e művek kiadása által olyan tökéletes befektetésbe bocsátkozik, mely soha, vagy tán csak nagy későre fordul vissza. Miután azonban alulírott kiadó „Részvénytársulat” — üzletágainak fokozatos erősödésével — a hazai zeneirodalom hathatósabb felkarolását és pártolását is kedves kötelességének ismeri — szükségesnek találta ezen műveknek még anyagi áldozatok árán leendő kiadását is, annál is inkább, mert ez által az általános zeneoktatás magyarosodásának vélt nagy szolgálatot tenni. A „Zenetörténet” és „Öszhangzattan”, mint az általános zeneoktatás tanágai, régóta szerepelnek már hazai intézetünk tanterveiben, de az előadások vagy egyáltalán tankönyv nélkül, vagy német nyelven írt tankönyvek alapján eszközöltetnek s a tanítványok ennél fogva vagy jegyzetek vagy különféle német nyelvű tankönyvek alapján sajátítják el a szükséges ismereteket. A szakoktatás ez által — sem egyöntetű, sem magyar, eltekintve attól, hogy sokan, kik nem bírják a német nyelvet, az általános zeneműveltség megszerzéséhez szükséges taneszközöket teljesen nélkülözni kénytelenek. — I. „Általános zenetörténet” írta id. Ábrányi Kornél m. kir. zeneakadémiai tanár. Ezen mű 20 nyomtatott ívre fog terjedni, 72 különféle rajzzal és hangjegypéldával. A zenetörténetének anyagát annak eredetétől egész napjainkig felöleli. — II. „Öszhangzattan” írta: Benkő Henrik nemz. zenedei tanár. Ezen mű körülbelül 15 nyomtatott ívre fog terjedni, számos a szöveg közé nyomott hangjegypéldával. Ezen művek f. évi. december hó 10-én fognak megjelenni. Ezen művek bolti ára megjelenésük után: „Általános zenetörténet” 5 frt. „Öszhangzattan” 3 frt. — Igen tisztelt előfizetők, kik előre beküldik az előfizetési összeget, a következő kedvezményekben részesülnek: Azok számára, kik e művet egyenkint külön-külön megrendelik, az „Általános zenetörténet” 4 frt. „Öszhangzattan” 2 frt. Azok, a kik mind a két munkát egyszerre megrendelik s a pénzt postautalvány útján („Harmonia” részvénytársulat Budapest, Váci-utca 3. sz. előre beküldik, a két munkát együttvéve 5 forintért megkapják. 1886. évi január hó elsejétől fogva ezen művek csak bolti áron vagyis 8 frtért lesznek kaphatók. A előf. pénz „Harmonia” zeneműkereskedés (Budapest, Váci-utca) küldendő.

— **A legkényesebb ingyen** is meglehetne elégedve, ha neje a „Magyar Házasszony” étlapja szerint főzetné ebédjeit. Mert ebben a lapban az év minden napjára más-más étlap közöltek s az egész évfolyamban nem lehet két egyforma étlappal ellátott napra találni. Már pedig az mindenki előtt tudva van, hogy a változatosság az, mely a legegyszerűbb ételt is izletessé teszi. A „Magyar Házasszony” kiterjeszkedik a konyhán kívül, általában a nő társadalmi életére a háztartásra, gazdaságra, nevelés, házi orvosi és egészségügyre, általában egyszerűen a nő életének minden mozzanatára s mindenre a mi nő előtt csak érdekel bír. A mellett a szórakoztatásról sem feledkezik meg, a mennyiben a „Munka után” ozimű szépirodalmi ingyenes melléklet gazdag változatban közöl költeményeket humoreszkokat, beszé-lyeket rajzokat s egyéb szórakoztató apróságokat, valamint állandóan egy-egy nagyobb regényt is folytatásokban. A „Magyar Házasszony” előfizetési ára: egész évre 6 frt, fél évre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr, s a kiadóhivatal (Budapest, nagy korona-utca 19. sz.) melyhez az előfizetések leggyorsabb postautalványon intézendők, kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatószámokkal.

— **A kitűntetett kiállítások** közül 18 kitüntetett iparos arcképét közli a „Ország-Világ” legújabb (44-ik) száma. Az arcképekhez Gelléri Mór ír magyarázatot, külön-külön ismertetvén a bemutatott iparosok üzletét,

azoknak a fejlődését. A lap élén Klapka György tábornok jól sikerült arcképét találjuk. Halottak napjár két szép költeményt olvasunk, az egyiket Fülöp Áron írta, az „Ellák” szerzője, a másikat Szabó Sándor, ezenkívül egy megható szép történetet Hevesi József tollából. Ugyancsak a halottak napja alkalmából nagyérdemű cikkek olvashatók Hatala Péter tollából „A h. lál után” címmel (Moszlim felfogás szerint.) Ezenkívül még a következő közlemények vannak e számban: „A különöz” P. Szathmáry Károly elbeszélése; „Történeti képirásunk” dr. Prém Józseftől: „Végzet,” gyönyörű költemény Reviczky Gyulától; „A kollektor,” székely regény Benedek Elektől és „A hétről” Székely Huszártól. A képek közül kiemeljük a trónörökös mármarosai vadaskastélyának sikerült rajzát Nagy Ignácztól, s egy művészi kép halottak napjáról. A gazdag és változatos rovatok következők: Tudomány és irodalom, színház és művészet, újdonságok, a kiállításról, könyvpiacon, nők világa, vidéki élet, sport, hymen, gyógyszer, innen-onnan, rejtvények. Az „Ország-Világ” előfizetési ára: január—decemberre 10 frt, január—júniusra 5 frt, július—szeptemberre 2 frt 50 kr, jun.—decemberre 5 frt. Az „Egyetértés” el együtt: egész évre 28 frt, fél évre 14 frt, negyedévre 7 frt, egy óra 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz küldendők, kecskeméti-utca 6-ik szám.

Szerkesztői üzenetek.

Z. L.—s Krasznán. Az előfizetőkért köszönet, sürgesd a többi bus magyart is. A küldeményt átadtam Nagy László szerkesztő urnak.

A. L. Budapest. Az előfizetési pénzt én annak idején átadtam; a hiba a szüneten mult. Most kapod a lapot rendesen? A többiért köszönet!

Piaczi árak.

Egy hektoliter	Sz.-Somlyó nov. 6.	Zilah nov. 7.	Tasnád nov. 4.	Sz.-Cseh nov. 2.	Kraszna nov. 3.
	árak krajczárookban				
Buza	454	480	500	563	465
Kétszeres	364	420	430	480	460
Rozs	341	315	310	—	450
Árpa	300	265	—	—	—
Zab	179	200	320	200	260
Tengeri	341	310	380	465	550
Széna ^{100 kő}	320	350	350	400	—
Marhahús ^{kő}	24	28	30	30	32

Hirdetések.

H i r d e t é s.

Sz.-Somlyón a Termény-téren kiadó egy szép, tágas, délnek fekvő szoba akár bolt helyiségnek akár magán embernek lakszobául, mely azonnal használatba vehető. A kiadási ár és feltételek megtudhatók alólírt tulajdonosnál.

Sz.-Somlyó, 1885. nov. 10.

Végh Mihály,

137.—1—1.

kereskedő.

Szilágymegye alispánjától.

7025—885.

Árlejtési hirdetmény.

Szilágymegye törvényhatósága részére az 1886. év folyamán szükséges papir és egyéb irodai kellékek biztosítása végett, Zilahon a megyeházánál folyó hó 23-án d. e 9 órakor nyilvános árlejtés fog tartatni, arra vállalkozni ohajtók azon értesítéssel hivatnak meg, hogy az összes szükséglet kikiáltási ára 1523 frt 35 kr, mely összegnek 10%-a bánatpénz gyanánt leteendő.

A beszerzendő irodai kellékek és papirosok mintái, valamint azok egységi ára s a részletes feltételek a hivatalos órák alatt a megye aljegyzői irodájában megtekinthetők.

Az árlejtés megkezdéséig 50 kros bélyeggel ellátott s a szükséges bánatpénzt magában foglaló írásbeli zárt ajánlat is elfogadtatik.

Lilah, 1885. nov. 4.

SZIKSZAI LALOS,

alispán.

136.—1—1.

Leszállított árak mellett.

Bécsből most vásárolt árukból.

Legelősebb bevásárlás és nagyválasztéku raktár

Fábry Józsefnél

városház és színházzal szembe.

Női és férfi bundák, téli felsők és kabátok, férfi, női és gyerek lábbelik, gyapju szövetek, férfi öltönyöknök, téli rokkoknak, legdivatosabb szövetekből, női és férfi kalapok, sapkák, paplanok, matrácok, vásznak, kanavácok, férfi és női ruhákat, szöveteket legnagyobb választékba tartok, s azokat részlet fizetés mellett is eladom.

Továbbá wertheim cassákat varró gépeket tisztelt vevőimnek ajánlok.

Külön berendezésű fűszer-üzlet, ujabban leszállított árak mellett.

130.—3—3.

3182—1885. tlkv. sz.

Árverési hirdetmény.

Angyal Jánosnak özvegy Slezinger Izsákné és Goldstein Ferencz elleni végrehajtási ügyében a bíról árverés 500 frt tőke. ennek 1884. évi május hó 26-tól járó 6% kamatai, 11 frt 95 kr árverés kérésű és a további költségek erejéig ezennel elrendeltetvén: határidejéül 1885. évi november hó 30-ka délelőtt 9 órai megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Gyümölcsénes községhezához kifizetetik, az árverési feltételek pedig a következőkben állapittatnak meg:

I. Elárvereltetnek szükségesetere a kikiáltási áron alól is, végrehajtást szenvedő özvegy Slezinger Izsáknétól mint örökostól

a) a gyümölcsénesi 37 tjkvben még jelenleg is a néhai Slezinger Izsák nevéen álló, Borz Onuczne Mojszi Iliánával közös gyanánt bejegyzett 57., 58., 553., 658. és 816. sz. a. belsőség, malomhely és külsőföldről a nevezett örökhagyót illetett fele birtokrész 168 frt 50 kr kikiáltási ár mellett.

b) a 270 tjkvból a 324. szántó külön 29 frt; a 497. számú kaszáló szintén külön 49 frt 50 kr kikiáltási ár mellett egész terjedelmökben.

c) a 284. tjkvból egyes részletenként a 351. számú szántó kikiáltási ára . 37 frt. 881. „ „ „ „ 6 frt. 498. „ „ „ „ 73 frt.

d) a 254. tjkvból az 1283/6 számú telek rész 11 frt kikiáltási ár mellett.

e) Goldstein Ferencznek a gyümölcsénesi 267 tjkvból nevéen Roth Sárával közös 1283/a számú fél birtok illetménye 309 frt kikiáltási ár mellett.

f) ugyan annak a gyümölcsénesi 92 tjkvben Rád Márián Juánával közös 161., 162. 163. és 586. sz. a belsőségei a rajtok lévő házsal és a hozzá tartozó külsőséggel egészben és együttesen 172 frt 50 kr kikiáltási ár mellett.

g) a 168. tjkvból az 1239. sz. a. szántó kikiáltási ára . 28 frt.

h) a 373 tjkvból az 1042. sz. a. szántó kikiáltási ára . 14 frt.

i) a 274. tjkvból a 341. számú szántó kikiáltást ára 12 frt 50 kr. 589, „ „ „ „ 24 frt. 1235. „ „ „ „ 15 frt.

II. Árverelni szándékozók (kivétel nélkül) tartoznak a kikiáltási ár tizszázotóliát készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirban a bírósági kiküldött kezéhez bánatpénzü előle letenni, avagy az annak előzetes letétbe helyezéséről nyert elismervényt át adni.

III. Legtöbbit ígérő köteles a vételár felét a leütéstől egy, másik felét melybe a bánatpénz is beszámítandó, ujab egy hónap alatt mindenkor 6% kamattal a sz.-somlyói kir. adó mint letétbivatalnál a letétkezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

A többi árverési feltételek ezen bíróság telekhivatalában és a Gyümölcsénes községi előljáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. járásbíróság mint telekkönyvhatóság Szilágymegye, 1885. szept. 20.

D O B O L Y I,

kir. jbiró.

135.—1—1.